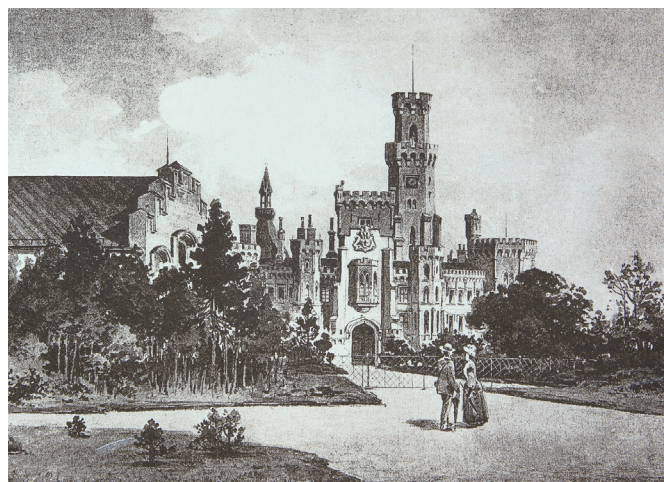

PODLAHY NA NAŠICH ZÁMCÍCH

ZÁMEK HLUBOKÁ A PARKETY JSOU IKONICKÝM, ŠIROCE ROZŠÍŘENÝM POJMEM

Romantický zámek Hluboká nad Vltavou s charakteristickým cimbuřím v blízkosti Českých Budějovic patří k nejznámějším a nejnavštěvovanějším českým zámkům. Zachovaly se zde i mimořádné parkety s dobře zmapovanou historií, které přibližujeme v tomto článku. Návštěvníci Hluboké si je mohou na místě nejen prohlédnout, ale více se i dozvědět z výstavy, která je jim věnována ve vstupních prostorách.

Budova zámku Hluboká, původně hradu z 13. století, byla stavebně upravena v renesančním stylu v 16. století, počátkem 18. století došlo k barokní přestavbě. Poslední rozsáhlé stavební úpravy probíhaly na přání tehdejšího knížete Jana Adolfa II. ze Schwarzenbergu, který se narodil v roce 1799, a jeho o 13 let mladší manželky Eleonory, rozené princezny z Liechtensteinu.

Jan Adolf II.
kníže ze Schwarzenbergu.

Eleonora kněžna ze Schwarzenbergu,
rozená princezna z Liechtensteinu.

Inspirací pro manžele byl pobyt ve Velké Británii v době korunovace královny Viktorie v roce 1838, které se kníže Jan Adolf II. zúčastnil jako zvláštní vyslanec. Ve Velké Británii nebyl poprvé, navštívil ji ještě jako Erbprinz (princ následník) v roce 1825. Přestavba byla započata v roce 1840 a dokončena byla v roce 1872.

Dobové prameny připisovaly poslední rozsáhlou rekonstrukci zámec-kého objektu vlivu jeho půvabné manželky kněžny Eleonory, která se aktivně podílela na podobě zámeckých interiérů. František Adolf Šubert roku 1882 píše: „Tu vznikla v kněžně Eleonoře Švarcenberkové myšlenka vystavěti nádherný středověký hrad a bez prodlení přistoupil kníže Jan Adolf Švarcenberk k uskutečnění tohoto královského snu choti své.“

V jiné části, která působí dramaticky, si můžeme přečíst: „Jednotlivé části hradu byly dvakrát, třikrát stavěny, opět strhovány a znovu stavěny, jen aby shodovaly se úplně s obrazem, jež sobě v mysli utvořila a vždy zase doplňovala kněžna Eleonora...“

Popisování strhávání a stavění zdí má původ ve zrušení budov prvního nádvoří barokního zámku, které mělo tvar nepravidelného lichoběžníku. Nově postavené první nádvoří s budovami a hlavní vstupní branou bylo postaveno osově souměrně.

Podle archivních záznamů z roku 1841 se v budovách, které byly bourány, předem demontovaly s pomocí truhlářů všechny podlahy včetně parketových. Zároveň pro pozdější využití byly odstraněny dveře a okna. Všechny stavební prvky byly pečlivě popsány, očíslovány a převezeny buď do loveckého zámku Ohrada, nebo již o rok dříve do blíže nespecifikované hájenky.

V archivních pramenech je zmiňováno, že v roce 1841 byla část parket z barokního zámku odvezena do Libějovic.

V roce 1846 byla s lodním mistrem Lannou uzavřena smlouva na základě vzorku, který mu předal tehdejší stavební konzultant Franz Beer. Zavazuje se, že do konce července udá potřebný počet kusů jak nábytku, tak parket a vídeňské ceny.

Další záznam ze dne 22. 5. 1850 uvádí, že kníže Jan Adolf II. ze Schwarzenbergu rozhodl o zakoupení 100 kusů dubových parket pro hlubocký zámek. Parkety byly nabídnuty třeboňským truhlářem Franzem Prokopem původně pro knihovnu zámku v Libějovicích. Truhlář v té době vyráběl parkety v ceně jeden zlatý konvenční měny za kus, ale těchto 100 parket vyrobil při nedostatku jiné práce v roce 1848, proto je nabízel za 52 krejcarů za kus. Parkety měly velikost 24 coulů čtverečních. Jenom pro srovnání tehdejší cenové nabídky: do Libějic již bylo zakoupeno 160 kusů parket o velikosti 26 coulů čtverečních od Lannova truhláře z Budějovic po jednom zlatém za kus.

Další sumární účet pro rok 1859 až 1860 uvádí obstarání 100 kusů 26coulových parket, které byly položeny v Mramorovém sálu. Jako cena za kus byly uváděny 3 zlaté a 20 krejcarů, dalších 220 kusů hladkých parket o velikosti 26 coulů po 1 zlatém a 40 krejcarech za kus. Nabídky zhotovených parketových dílců pokračovaly i počátkem 20. století. Firma Lanna v listopadu roku 1908 nabízela masivní a furnýrované parkety.

Poslední větší stavební úpravy v hlubockém zámku se týkaly prostoru na místě bývalého třetího nádvoří barokního zámku tzv. Čajovny.

Dne 2. 8. 1910 firma A. Lanna v Praze posílá vlakem do Zámostí 135 kusů masivních parket. Ve stejné době byly u stejné firmy objednány dubové frísy kolem parket, rámy k parketovým podlahám z jilmu se žilkami, dubové hladké rámy k parketám bez žilek, další rámy z černého a bílého dubu, višně a javoru.

Podle korespondence lze zjistit, že firma A. Lanna dělala podlahy v prvním a druhém patře zámku včetně knihovny.

Pokud projdeme jednotlivými částmi zámku, můžeme obdivovat řemeslné umění starých mistrů, kteří na přání knížete zhotovovali jednotlivé podlahové dílce do sálů a salonků hlubockého zámku včetně některých přilehlých pokojů pro obslužný personál na pozici komorníka nebo komorné. Ostatní prostory, hlavně v suterénu a v půdních pokojích, měly prkenou podlahu.

V pokojích a sálech prvního patra, tzv. piano nobile včetně apartmánu kněžny Eleonory, jsou nejhezčí parkety, které byly pro interiéry zámku zhotoveny. Parkety mají lineární geometrický vzor, kdy na vrchní části bylo použito několik druhů dřev. Převažuje dub, který doplňuje ořech, javor, jilm, jablň, hrušeň, třešeň, bříza, kaštanovník, byla použita i exotická dřeva, jako je eben africký, eben macassar nebo palisandr.

Výjimku z geometrického lineárního motivu tvoří parketové dílce v pokoji na Podskalské chodbě ve druhém patře, které byly přivezeny z Vídně okolo roku 1924. Jsou zdobeny florálním dekorem, akantovým listem.

Během romantické přestavby hlubockého zámku se kromě tzv. Staré nebo Eleonořiny věže přistavovaly další tři rohové polygonální věže zakončené cimbuřím. V salonech tzv. Staré věže a protilehlé tzv. Kamenné věže jsou v prvním a druhém patře parkety, které mají bohatý geometrický dekor složený z šesti druhů dřeva. Je zde použit ořech, palisandr, lípa, javor, jablň a třešeň.

Interiéry zámku tak mohly již od 60. let 19. století do dnešní doby obdivovat generace návštěvníků. Je zajímavé si v dobové publikaci Počátky stavitelství pro nižší reálky přečíst postupy při výrobě parket. V roce 1868 ji napsal František Šanda, místoředitel reálného gymnázia v Táboře. Právě v době, kdy autor parketové podlahy a jejich technologii popisuje, se v nově přestavované budově hlubockého zámku velká část stavebních prací dokončovala. V publikaci na straně 51 a 52 čteme technický návod na parketovou podlahu: „Podlaha parketová dělá se ze čtvercových, mnohdy velmi ozdobně vypracovaných tabulek či parketů, které na měkkou hrubou, tj. neohoblovanou podlahu k přibití přijdou. Hřebíky tu ale nesmějí shora do parket, nýbrž se strany do drážky zarážeti, aby jejich hlavičky na podlaže potom viděti nebylo.

Parkety dělají se buď zcela z dubových prken a slovou tvrdé, a nebo jsou pouze kříže dubové a ostatní rohy (třístranné) měkké, kdežto je pak jmenujeme parkety měkké. Též máme vykládané furnýrované parkety, u kterých se na měkké hrubé tabule přikládají jiné, z lepších druhů dřev na ¼" tlusté nazezané furnyry.

Na konci budiž podotknuto, že každá podlaha dostati má kolem zdi hoblované lišty Leisten, jimiž spáry mezi podlahou a zdi k zakrytí přijdou. Jinak slouží lišty tyto i k tomu, aby se nábytek zcela ke zdi stavěti nemohl a tím malovaným stěnám neublížil.“

Velká jídelna.

Přijímací salon.

Více se o zámeckých parketách i jejich výrobě můžete dozvědět i z filmu, který najdete na: https://www.youtube.com/watch?v=28j_oq_820Y. Je v něm kromě interiéru zámku ukázka výroby dvouvrstvého parketového dílce podle tradičních technologií. Navazuje se tak na encyklopedii Diderot z poloviny 18. století, která je uložena v zámecké knihovně.

Ivana Troupová,
správkyně depozitáře, SZ Hluboká nad Vltavou
Foto: Zdeněk Troup
www.zamek-hluboka.eu